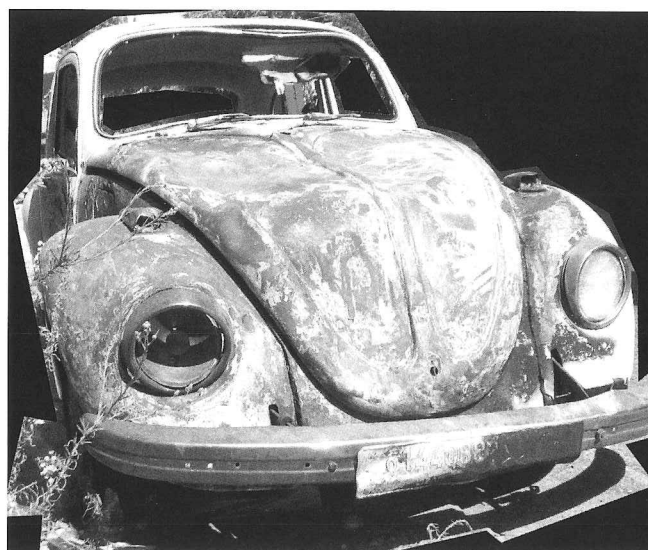

onlusie van de lezing wordt gesteld dat een wederzijdse antropologie niet mogelijk is: 'oïdentalisme' als pendant voor 'oriëntalisme' is niet mogelijk omdat de ongelijke matenverhoudingen dat niet toelaten. Vandaar dat de filmmaker, aldus de gefingeerde Mar Augé, geen antropologisch portret van Amsterdam kon maken, maar zij gedwongen zag te focussen op 'het nabije', in dit geval zijn eigen stad, Beiroet.

olle tieve verdringing

In ieder beeld of commentaar in de documentaire verglijdt de stad waarover het gaat: de toesouwer blijft ergens alverwege erkenning en vervreemdingen. De deonstruatie van de documentaire als documentaire wordt zo een spiegelbeeld van de ontbinding van de stad onder druk van de globalisering, van de dreiging van geweld, van de verboddeling van de sociale ordesie. De lezing eindigt met een expliciete verwijzing naar de relatie tussen geweld, politiek en media: *'Under such conditions of non-space one would have the illusion of well-being until some tremendous event breaks the illusion and reality reveals itself. The 9/11 "event" did exactly that: it revealed the hidden situation of implosion that had started to simulate after the end of the old war and the rise of the "empire". Similar "events", but on a smaller scale, occurred in Amsterdam with the assassination of Theo van Gogh and in Beirut with the assassination of Rafik Hariri. They revealed in both cities the problem of co-existence, racism and sectarianism. And this explains why the linear storyline in the documentary continuously attempts to build up and destroy the facade image of the two cities, why it continuously shows the collapse of the "hyper-reality" and the collapse of the medium of documentation itself.'*

Ook in het afstudeerproject van een andere Libanese studente op DasArts, Rima Kadissi, implodeert het medium van de documentaire onder druk van het monsterverbond tussen politiek, media, geweld en sectarisme. Kadissi ontdekt zij op de marionetten, een artistieke gemeenschap in

Rabih Mroueh

Libanon, en in het bijzonder op het verhaal van een vrouw die tijdens de burgeroorlog op een mysterieuze manier wonden –stigmata– kreeg en olie uitzweette. Het verhaal werd uitvergroot in de (artistieke) media en kreeg veel aandacht alsof het een soort van commentaar was op de oorlog. Ook uit dit project, dat nog niet volledig afgewerkt is, spreekt eenzelfde fascinerende voor de (on)mogelijkheid van representatie, voor de dunne grens tussen feit en fictie, tussen informatie en manipulatie. De media brengen niet langer verslag van een gebeurtenis, maar zijn er de ideologische producten van. En ook hier weer als expliciete achtergrond de burgeroorlog die in Libanon woedde tussen 1975 tot 1990 en die nog steeds niet volledig is verwerkt. Die olle tieve verdringing of amnesie is er daarentegen wel de oorzaak van dat de oorlog voortdu-

rend opduikt in het werk van vele hedendaagse Libanese kunstenaars. Hun werk is de plaats waar het verdrongene kan terugkeren, niet zozeer om wraak te nemen of om schuldigen aan te duiden. En al evenmin om een trauma te brengen of het trauma te verwerken. Maar wel om een andere onrust bloot te leggen.

et geweld van de representatie

Die onrust heeft te maken met de verhouding tussen 'representatie' en 'geweld'. De term 'representatie' is overgedetermineerd door politieke, religieuze, sociale en artistieke connotaties. Het is een sleutelbegrip, zowel in het eigentijdse filosofische en esthetische denken als in de sociale en politieke theorieën.

Het is wellicht geen toeval dat de term opduikt in de titel van de nieuwe voorstelling van de Libanese theatermakers Rabi Mroué en Lina Sane, *W o's afraid of representation?* De titel vat op een

abstrakte manier veel van de overgeseeste problematiek samen. In *W o's afraid of representation?* speelt Mroué 'de representatie van geweld' uit tegen 'het geweld van de representatie'. De setting van de voorstelling is –zoals meestal het geval is bij de voorstellingen van Mroué– zeer eenvoudig. Zijn voorstellingen bejandelen diepgaand het discours van de media, maar zijn weinig spectaculair. Het is met kleine maar verstoringende tekens dat hij de perceptie van de toesouwer verontrust. In het midden van het podium angst een projectiescherm, links daarvan staan een tafel en een stoel. Aan die tafel zit Mroué. Hij kijkt in een boek dat de extreme performances van de *body artists* eind jaren zestig, begin jaren zeventig documenteert. Lina Sane duidt een pagina in het boek aan. Mroué leest de naam van de *body artist* en het paginanummer en dat